

BUDA-PESTA

1 Augustu. st. v.
13 Augustu. st. n.

Va esi duminec'a.

Redact. : strad'a Havas nr. 1.

Nr. 31

ANULU XII.
1876.

Pretulu pe unu anu 10 fl.
Pe 1/2 de anu 5 fl. ; pe 1/4 de
anu 2 fl. 70 cr.
Pentru Romani'a 2 galbeni.

Acorduri selbatice.

III.

(După S. Bessé)

Deci éta-me éra
Din lungi reteciri
Rentors : in portulu
Satutiului meu,
Pe unde ea a amblatu
Si m'a sarutatu —
Cá unu Odiseu teberitu.

Eu chiar cá acest'a
Vediui pe Ciclopi
Dar tiér'a Teaciloru
N'o am aflatu.
Eu din Caribde
Sbucni in Scila,
Si ah ! la Calipso
Am fostu aruncatu.

In Itaca inse, aci,
Mi-merge altecum,
Acía unu cane macaru
De m'ar mai cunósce.
. . . Satutiulu tacutu
Acum este si mai tacutu,
Pustú, singuraticu
De candu si ea l'a lasatu.
Si-asiá mi se pare,
Cá dieu voiu avé
Sè suferu in portu
Ací mai multe orcane
Decátu pe talasuri de mare
In marea turbata.

Ací-i inca scaunulu
Pe care adese siedeamu

Noi mana in mana,
Si stelele tónte
Si florile próste
Trageau din ochi
Lizindu-se 'n pumni
De-amórea eterna
Ce noi ne jurámu.
Si-avura dreptate
Stelele, florile-acele —
Eternulu ne fu
Atátu de scurtu
Pe cátu de dulce —
Si vecinic'a mea vecinicía
Asiu dá-o sè potu
Din ea mai gustá
O óra numai
Intocmai c'atuncia
Fara a scí
Cumca o gustu.

Dar ba — a trecutú,
Pe veci a trecutú.
In ochiulu ei
Albastru cá marea
Cá marea afunda, afunda,
Rosindu de rusine
Viéti'a-mi s'ar oglindá.
Pe fati'a ei
Eu asiu vedé
Carári dureróse,
Pe cari mereu s'au scurtu
Siróie de lacrimi amare,

Si de-asiu sarutá-o
 Acele lacrimi ferbinti
 Aru curge de nou
 Cum curge sange din ran'a
 Atinsa de ucigasiu.
 Se pléca ochiulu si gandulu
 Sè cante potic'a
 Amórei cei vechi —
 Si ambii, ah ambii
 N'o afla mai multu.
 Si totusi cum te-am iubitu —
 Viéti'a-mi affá atunci
 Unu radimu, unu semburu
 Si unu cuprinsu,
 Cà trebe sè pórte barbatulu
 In sine amórea,
 Cá arborulu fruptulu,
 Cá mam'a grigea.
 — Tristu e atuncia
 Candu trece amórea
 Si anim'a inca
 Supórta, invinge
 Lovirea fatala
 Si Cronos, mediculu celu schiupu
 Puternic'a rana,
 Incetiu o inchide . . .

Elia Traila.

R e n e g a t u l u.

Novela din suferintiele Romanului

(Urmare.)

— D'apoi pe domni'a ta sè nu te fi chia-
 matu la ospetiu?

— La ospetiu? . . . La ce ospetiu? . . .

— Acum nu mai dîcu nimica. Acum vedu
 cà domnisorulu numai se batjocoresce cu mi-
 ne! — dîse servitoriulu, care sciea cà tóta lu-
 mea audise de ospetiulu pomenitu, si cu atât'a
 mai tare trebuiá dara sè o scia si Macsimu.

— Omule, asculta-me ce-ti spunu, cà eu
 nu sciu nimicu. Spune-mi dara! — i dîse Ma-
 csimu si-acum si vocea i tremurá de emotiune
 si totu-odata si de unu presimtiu infricosiatu.

— Hm, nu se pôte, si numai nebunii aru
 crede, cà domni'a ta sè nu o scîi! — observà
 si-acum servitoriulu uimitu totu mai tare.

Vrei dóra, cà sè-ti si joru?

— Ba nu.

— Apoi spune-mi dara, càci ti-dîcu cà
 nu sciu, si te si rogu!

— D'apoi, — response acum servitoriulu,
 — la ospetiulu domnisoréi si-a domnisorului
 baronu.

— Ce domnisorá? — eschiamà Macsimu
 redicandu-i-se acum de fiori chiar si perii in
 capu si incependu de presimtiu seu infrico-
 siatu a tremurá ca vérg'a.

— Pentru Dumnedieu, domnisorule dra-
 ga, de cine te sparîi domni'a ta? — lu-intrebà
 servitoriulu inspaimentatu de privirea infiora-
 tória alu lui Macsimu.

— Spune-mi, spune-mi iute, ce domnisorá-
 ra? — strigà Macsimu prindiendu-lu de umeri
 cu ambele mani pe servitoriulu, cà nu óre-cum
 sè fuga, cà sè-i spuna.

Bietulu servitoriulu lu-priviá si mai inmar-
 muritu.

— D'apoi, — i response in inmarmurirea
 acést'a a sa, — cine ar si puté fi alt'a decâtu
 domnisorá nóra Emilia.

— Ce? . . . Ce dîci? . . . Domnisorá Emi-
 lia? . . . Misielule, tu minti! — strigà acum
 Macsimu infioratoriu, prindiendu-lu cu manile
 sale atâtu de tare pe servitoriulu, cà si candu ar
 fi voitu sè-lu sdrobésca pentru cà a cutezatu
 sè-i mintiésca acést'a.

— Domnisorule draga! — lamentà ser-
 vitoriulu infricosiatu, — ce folosu am eu sè-ti
 mintu? . . . Eu ti-spunu numai adeverulu!

— Adeverulu? . . . Oh, asta nu se pôte!
 . . . Nu, nu . . . ast'a ar fi atunci grozavu! . . .
 Da, tu minti misielule! — strigà Macsimu cu
 desperare cà si nebunu.

— Pe Dumnediculu meu, domnisorule, e
 adeverulu. Intréba numai pe ori si cine! —
 lu-asigurá servitoriulu.

Macsimu acum, la cuvintele aceste, cà si
 candu i-aru fi secatu tóte puterile, si-luà ma-
 nile sale de pe servitoriulu, si tremurá totu cà
 frundi'a suflata de ventulu aspru. Si tulburata
 i erá faci'a si ochii lui, cà si candu s'ar fi cla-
 tinatu cu elu ceriulu, pamentulu si tóte . . .

— Si cine e mirele ei? — mai intrebà elu
 cu o voce, care i vibrá mai sfasiatoriu decâtu
 sunetulu campanelei de mórte.

— D'apoi domnisorulu Székelyfy Dénes,
 — response acum servitoriulu fara siovaire.

— Ah! . . . Destulu . . . destulu! — mai
 eschiamà Macsimu, si cà nimicitu cu totulu si
 afara de sine se cutropi la pamentu.

Servitoriulu se ingrozì.

In momentulu acést'a chiar, viniau din
 parcu catra castelu familieles domnesci Pus-
 tafy si Székelyfy, cà sè mérga la prandiu.

Suprinsi cu totii, se oprira langa trupulu
 lui Macsimu, care zacea ca mortu pe pa-
 mentu.

— Ce s'a intemplatu aci? — intrebà mai
 antâiu junele baronu Pista.

— Marí'a Ta, — response incremenitulu
 servitoriulu, — eu i-am povestitu numai, cà noi

caletorimu la Clusiu la ospetiulu si nunt'a Mariiloru-Vóstre! . . .

— Aha! . . . Usturoiulu! — lu-intrepupe indata Emilia rídiendu, in locu de a-lu com-patimí.

Si pe câtu de frumósa erá copil'a acést'a in esteriorulu ei, atátu de infernala aparù din-s'a in anim'a ei falsa si in consciinti'a ei fara mustrare.

— Duce-ti-lu in chili'a sa! — mai audímu ordinulu junelui Pista.

Si-aceste dóue familie Domnesci apoi ple-cara mai departe la castelu, unde prandiulu frugalu deja li-erá servitu.

Si dupa prandiu apoi le vedemu indata plecandu catra Clusiu, la serbarea cununíei duple a lui Pista cu Etelca, si-a lui Dénes cu Emilia.

.

Mai rapede cá de alte-ori se apropià apoi sér'a si nóptea.

Sórele inca nu erá apusu, inse de norii grei si negri ce erau agramaditi pe ceriu intunecimea erá cu multu mai désa decátu ori-ce eétia négra a serii séu a noptii.

Macsimu si-acum se mai aflá fara simtiri dormitandu cá mortu in chili'a in carefu transportatu de servitori.

Palida ca paretel' e erá faci'a lui, si acufundati adancu sub sprincenele sale mari i erau ochii lui. Ar fi crediutu omulu cá intr'adeveru e mortu, déca nu i s'ar fi audítu si vediutu palpitàrile rapedi ale animei sale.

Numai eri, ce fericitu erá elu! . . .

Si adi? . . .

Ce schimbare fatala si petrundiatória!

Adi inca ar fi elu fericitu, déca acestu somnu i-ar durá eternu . . . déca n'ar mai fi sè se descepte din elu . . .

Dar elu avea sè se descepte, si vai amara avea sè i fia acést'a desceptare, càci avea sè se descepte in nóptea cea mai intunecósa si grea a vietii sale.

Si se parea cá si natur'a se insotise cu acésta sórte vitréga a sa, càci o nópte crunta erá si-afara.

De durduiturile puternice ale ceriului se cutremurau chiar si temeliele nemiscate ale zidurilor.

Si unu tresnetu se audi apoi, care trebue cá a lovitu póte chiar in castelu, atátu de infioratoriu resunà elu.

Chiar si pamentulu se cutremurà la acestu trasnetu de spaima.

Macsimu inca trebuia sè se cutremure in somnulu seu, si astu-felu cutremuratu trebuia sè se descepte . . .

Si . . . s'a desceptatu . . .

Fatala desceptare!

In desceptarea sa tremurá puternicu de cutremurulu tresnetului infricosiatu.

Dar ah! . . . In mai mare cutremuru alu vietii sale se desceptà dinsulu! Mai infricosiate decátu tresnetele i erau lui cugetele cari rapede i se reinprospetara despre cele trecute! . . .

Si unu gemetu sfasietoriu alu orcannului revoltatu de care plangea tóta natur'a petrundea din afara la urechile lui.

Amaru plangea si gemea acum natur'a . . . dar si mai amaru i plangea si gemea si anim'a si sufletulu lui! . . .

Si cá arborele mandru si naltu ajunsu de tempestàti grele si ruptu si culcatu la pamentu, asié statea si elu acum, singuru, cu capulu plecatu de dureri la pamentu si doboritu in pulverea desperàrii.

Avea elu óre-candu o mama dulce, care atátu de sinceru lu-iubiá!

Avea elu frati dulci, cari lu-si adorau!

Avea elu animi credinóse si iubitorie, cari si vietii'a si-ar fi sacratu-o pentru dinsulu!

Si-avea elu si-o iubita scumpa, a carei amoru erá atátu de ferbinte si adeveratu!

Le avea elu tóte aceste . . .

Si-acum? . . .

Oh, infioratórie cugete si reminiscintie i erau lui aceste, cari in locu de consolare lu-apesau totu mai tare in pulverea desperàrii sale.

Si . . . si de toti acestia, si de tóte aceste s'a lapedatu dinsulu pentr'unu traiu pomposu, pentr'o stralucire imbetatória si pentr'o vietia ce-i suridea atátu de incantatoriu! . . .

Si . . . si s'a renegatu, si si-a vendutu elu sangele si neamulu seu iubitu pentru niste priviri rapitorie, pentru unu surisu farmecatoriu si pentr'o sarutare dulce, cari tóte par' cá l'aru fi strapusu pe elu cá si intr'unu raiu cerescu! . . .

Pompa? . . . Stralucire? . . . Farmecu? . . . Raiu? . . .

— Ba iadu! . . . iadu infernalu e acest'a! — eschiamà acum infioratoriu desceptatulu amagitu.

Si dinsulu se scolà apoi rapede in picioare.

Ochii lui i schinteiau cá si de-unu focu

nebunu, si susu catra ceriu i erau redicati perii lui in capu, încâtu trebuia sè te sparii de elu.

— Iadu, da iadu e acest'a! — continuà dinsulu totu mai infioratoriu. — Iadu infernalu de amagire si de tradare! . . . Oh, in aceste locuri blastemate eu nu mai potu remané! . . . Eu trebuie sè fugu! . . . Acum iute sè fugu de aci! . . .

Si dinsulu indata si trenti usi'a chiliei dupa sine, alergandu afara in intunereculu noptii.

Afara vijeli'a crescea totu mai tare, si-acum deja si unu torentu cumplitu de plóia se mai adause la tabloulu cutremuratoriu alu naturei revoltate.

.

In nóptea acést'a atâtu de furtunósa se vediuira pe stradele satului Vulturesci dóue fintie cá si dóue spirite nocturne.

Inainte alergá un'a, si in tióle negre cá de doliu erá ea. Si négra cá peccatulu aparea fienti'a acést'a chiar si in intunereculu adancu alu noptii.

Acést'a fintia nenorocita erá Macsimu in vestmintele sale negre si insinorate.

Si cealalta fintia, alu doile spiritulu nocturnu, acesta se parea cá si candu ar urmarí pe Macsimu, si erá in imbracaminte albe . . .

Se pareau aceste fintie, cá si candu unu angeru candidu ar persecutá vre-unu sufletu necuratu.

Gróza si fiori lu-cuprindeau pe Macsimu vedindu-se urmaritu de fienti'a aceea, de spiritulu acela . . .

E óre aceea umbr'a mamei sale sugrumate? . . .

E óre umbr'a fratelui seu spendiuratu?

E óre umbr'a vr'unui binefacatoriu alu seu, pe care l'a vendutu si nimicitu? . . .

Óre vre-o umbra resbunatória dintre acestia lu-persecuta pe elu acum? . . .

Infiorátorie întrebări i erau aceste.

Dar nimicu nu-i respundea, ci numai câte-unu fulgeru infricosiatu luminá din candu in candu universulu întregu, si la lumin'a acést'a infricosiata nu vedea elu alt'a, decâtu spendiurátoriele, cari si-acum mai stateau inca pe „dealulu furciloru“, si sub cari erau ingropate victimele sale tradate . . .

Si ingrozitu cu totul, alergá apoi si mai rapede, cá si alungatu de tóte spaimel infernului.

D'odata lu-vedemu apoi oprindu-se la o

casa, unde si-acum, in puterea noptii, mai ardea inca lumin'a.

Erá acést'a cas'a nefericitului pop'a Simu.

La usi'a acestei case se opri tremurandu infioratulu Macsimu.

Voi apoi sè între in casa, dar usi'a erá incuiata.

Indata aparù inse in usia Nechiforu.

— Ceriule! . . . Pe cine vedu? — eschiamà Nechiforu tresarindu puternicu.

— Eu sum, Nechifore draga! — murmurà Macsimu tremurandu-i vocea cá frundi'a suflata de ventu.

— Dar ce cauti acum aci?

— Pe Ileana o cautu! . . . Unde-e ea? . . . Pe dîns'a vreu s'o mai vedu odata, si la piciorle ei vreu apoi sè moriu! . . .

— Blastematule! — i dise apoi revoltatulu Nechiforu. — Tu acum vini la ea, chiar candu trage de mórte? . . . Tu chiar si clipit'a din urma a vietii ei vrei sè i-o mai amaresci? . . .

— Oh! — implorà Macsimu sfasietoriu, — lasa-me s'o mai vedu inca numai odata! . . . Blastema-me apoi! Alunga-me apoi! Sè moriu apoi, dar las' s'o mai vedu odata! . . .

— Nu te lasu! — i dise Nechiforu cu nendurare. — La vederea ta ingrozitória indata si-ar dá sufletulu de spaima! Cara-te dar, misielule, déca nu vrei s'o omori si pe dîns'a . . .

— E bine! . . . Fia dar resplat'a ceriului completa! . . . Nici pe dînsa sè nu o mai potu vedé dara! — mai strigà plinu de infiorare.

Si . . . si dinsulu apoi ér diari acum umbr'a aceea alba care numai mai nainte lu-persecutase.

— Ceriule! — mai tîpà ingrozitulu de elu.

Si-apoi alergá in fuga de aci, disparendu rapede si pentru totu-de-una in intunereculu noptii.

.

Nechiforu remase in usia singuru si privind petrunsu adancu dupa Macsimu pana ce disparù dinsulu dinaintea ochiloru lui.

Apoi diari si Nechiforu umbr'a aceea alba, de care se inspaimentà Macsimu atâtu de tare.

Umbr'a acést'a se apropiá totu mai tare de Nechiforu.

Si candu ajunse aprópe de elu, si apoi

se opri inaintea lui, Nechiforu tresari puternicu.

Si Nechiforu nu voiá sè-si créda ochiloru cà ce vede!

Umbr'a acést'a, in figur'a ei de omu, infatísiá nedubitaveru, de sè si jori, pe acelu Macsimu de odinióra, candu inca in vestmentele sale romanesci, in ciórecii sei albi ca lebed'a, si in camesi'a sa alba ca néu'a, aparea atátu de placutu si mandru, si candu anim'a lui batea cu atát'a iubire pentru nefericit'a sa mama, pentru persecutatii sei frati, si pentru adorat'a sa Ileana, si erá si elu atátu de iubit si adorat de acestia.

siata a tatalui lor, a betranului Iuonu Tibreanu, nu-lu mai vediuramu, disparendu din sulu cu totulu dinaintea furiei nendurate a baronului Pusztafy.

(Finea va urmá.)

Mihaiu Cirlea.

R e c e l i l e.

- Din „La Liberté.“ -

Esiste o bóla fórte comuna in acesti timp de caldura si de nadusiéla, fórte vulgara, déca vreti, dar care tocmai pentru acestu motivu merita a fi studiata. Nu e vin'a nóstra déca omulu, care traiesce asiá de putínu, e plinu d'atâte miserii d'o ordine inferióre. *Homo brevis*

Carol I.

E óre figur'a acést'a numai o visiune amagitória, care i se imparù si in fantasi'a lui Nechiforu? . . .

— Nechifore draga, tu nu me mai cunosci? — audímu inse figur'a acést'a adresandu-se cu iubire catra Nechiforu.

— Cериule! . . . Dóra nu esti tu Todoru? — eschiamà Nechiforu tresarindu de o bucuria nespusa.

— Ba eu sun! — i respunse imbratiísiandu-lu si sarutandu-lu pe Nechiforu cu caldura.

Erá intr'adeveru Todoru, fratele lui Macsimu si Petru, pe care de la mórtea infrico-

vivens tempore repletur multis miseris.

Diu'a a fostu fórte calda; e fórte caldu si sér'a, si 'n primele óre din nópte. Te-ai deschiatu in libertate diu'a, dupa câtu permite mod'a de adi, si te deschiai si mai multu sér'a ca sè-ti schimbi hainele, atátu câtu sè nu fi aretatu cu degetulu la gradina séu pe trotóre. Séu mai bine, intorcéndu-te a casa cá sè te culci, ai statu pana tardu intr'unu vestmentu care nu ofere tóte garantiile pentru igiena. Séu in sfirsitu te-ai culcatu ne'nvelitu cá sè dormi mai la recóre. Trece unu curinte de aeru si nu bagi de séma; póte cà nici nu credi in curintele de aeru: nu esti singuru care sè

nu credi, căci indoiél'a a 'nceputu sè fia la ordinea dilei in medicina. Dupa dóue séu trei óre, esti cuprinsu d'o durere violinte, la pantece séu in stomacu, d'o durere care ti-smulge tipete si te taie 'n dóue. Te svircolesci séu mai bine stai nemiscatu, neputendu nici sè te misci din locu, nici sè respiri far'a-ti marí suferintie. Chiami in graba unu medicu, si celu ce vine nu scie câtu esti de nervosu si de impresionabilu. Póte cà nu e dibace, si-apoi o asemenea stare nu sémena de locu a bóla periculósa. Negresitu cà nu va exploatá situatiunea: déca ti se va paré 'ngrijatu, crede-lu cà e sinceru, dar déca durerea-ti nu-lu va miscá, nu-lu acúsá de nepesare, căci nimicu nu se termina intr'unu modu mai simplu.

Se 'ntempla 'n adevèru cá o asemenea indispositiune sè mahnésca persónele nervóse si mai multe séu mai putinu obosite, cu deosebire p'acelea carora tóte impresiunile le causéza o suferintia si care se espunu la dinsele cu mai multa temeritate. Ból'a de care e vorb'a face parte din ceea ce se numesce imflare, o forma de *pneumatosa* séu *timpanita*, dar tóte aceste numiri o califica fórte reu, cá si-acele compuse cu terminarea *odinia*, imprumutata din grecesce si mai propria a desemná stàrile dureróse permaninte, de naturaumatismala. Éca ce ti-s'a 'ntemplatu: intestinele continu firesce o cantitate óre-care de gazu, mantiindu-lu liberu pentru trecerea 'n depozitele alimentare; atunci paretii abdomenului devinu mai moi si mai elastici supt isbirea ce i-aru atinge. In stare normala, capacitatea de contractiune a paretloru intestinali inlesnesce circularea acelor gaze; dar, déca frigulu a impresionatu intestinele, contractarea i devine mai durerósa, gazulu nu mai circula si se gramadesce 'n cutare séu cutare punctu favorabilu stationàrii sale; usiurinti'a le duce mai cu séma spre partea góla a stomacului. Destinderea partii intestinului unde se afla produce o durere care cresce din ce in ce, cu câtu se produce mai multu gazu. Digestiunea e 'mpedecata si alimentele se descompunu pe locu, desvoltandu alte gaze a caroru aciditate e o nóua cauza de iritare pentru paretii intestinului intinsu. Déca indata sunt date afara, totulu reintra 'n ordine, de unde cu viscerele contracta unu felu de deprindere durerósa, care dà acestei indispositiuni caracterele unei adevèrate nevralgii.

Astu-felu se 'ntempla de cele mai multe ori si ból'a n'are alta gravitate, déca nu se re'noiesce 'ndestulu de multu pentru a silí pe

bolnavu sè 'nceteze ori-ce miscare, sè-i oprésca ori-ce nutrire. In celu mai simplu casu, póte tine dóue-trei dile, dar, tratata la timpu si 'n modu cum se cade, nu tine de câtu câte-va óre.

Candu incepe, invelscesce-ti pantecele cu fasii calde de vata, de flanela etc.; la trebuintia fréca-te cu spirtu de camfuru, la copíi cu untu de cuisiora séu cu ori-ce alta licóre escitatóre, si pune o lata cataplasma de faina de inu. Culca-te, incaldiesce-te, bé ceaiu de flóre de teiu caldu si, sub aceste influentie, ascépta fara sè te mai ingrijesci. Se póte cá durerea sè nu se potolésca si sè fii nevoitu a alergá la doctorii mai active. Fiindu-cà e rarú cá gazele acumulate sè nu fia acide, apele caldúróse, care au cá efectu sè le neutralizeze, isbutescu mai lesne. Astu-felu se bé unu paharu séu dóue de apa de Vals séu de Vichy, care se póte 'nlocuí cu magnesia calcinata, din care se iea o linguritia de cafea 'n apa. Bicarbonatul de soda, in dosa de 2 pana la 4 grame, lucréza 'n modu analogu, cu deosebire cà, descompundu-se 'n intestinulu, lasa sè-i scape acidu carbonicu gazosu. Acestu produsu sporesce gazele ce nu s'au combinatu cu sod'a pusa 'n libertate si déca n'au pututu trece barierele ce se opunu dàrii loru afara, isbutescu prin acésta sporire. Prafulu Stahl se dà 'n acelea-si casuri, in dosa de 1 pana la 5 grame, compundu-se de sulfatu de potasa si nitratu de potasa, 282 grame de fia-care, si din sulfuru de mercuriu rosíu 64 grame. Se mai unesce nitratu de potasa cu camfurulu, 1 gramu de fia-care. In fine se mai dá 20 picaturi d'amoniacu intr'o beutura séu 5 picaturi la dóue óre in apa cu saharu etc.

Déca ból'a se prelungesce si sarurile devinu dificile in urma durerii paretloru abdominali, cari 'mpedeca ori-ce incercare, de ori-ce natura, e bine sè se iea o spelatura 'muitóre séu purgativa — 15 grame de sulfatu de soda 'n 500 grame de apa — séu chiar unu adevèratu purgativu, 30 grame de citratu de magnesia. In fine déca se stabilesce 'n vr'unu punctu alu panteceiloru séu 'n apropiare d'ací o nevralgia, adeca o durere fixa, s'aplica o vesicatóre. Cu modulu acesta durerea intiepatóre e 'nlocuita c'o durere nedeterminata care se potolesce de sine si-a carei disparitiune se póte grabí continuandu-se punerea de cataplasme calde si desu schimbate pe partea unde se simte durerea.

(Rom.)

RANELE NATIUNII.

— Romanu, de IOSIFU VULCANU. —

(Urmare.)

— Te vei fi mirandu de siguru, — dise santi'a sa, — că cum de vinu a-ti vorbî despre acestu processu.

— In adeveru acel'a ne atinge aprópe pe amendoi.

— Ai dreptu. Si dta de siguru gândesci, că si eu am apartinutu miserabililoru, cari au facutu delatiuni false.

— Intre acte figuredi si dta, si inca cu o acusa fórte aspra. Dta ai disu, că . . .

— Am disu, căci am fostu silitu.

— Cine te-a silitu?

— Fostulu comite supremu. Elu m'a amenintatu, că déca nu voiú vré sè figurezu că martoru, voiú fi suspendatu de la oficiulu meu cá preotu alu robiloru.

— In adeveru?

— Cum sè nu!

— Puté-vei dta documentá acésta in casu de trebuintia?

Parintele protopopu se spariá :

— Durere! că nu! La convorbirea nóstra nimene n'a fostu de fatia.

— Dar celu putinu putere-ai jurá?

— Puté. Inse nu vreu, căci unui preotu nu i se siede a luá indesiertu numele lui Dumnedieu.

— Aureliu se uitá la elu, si pe buzele lui se leganá unu surisu de despretiu.

Santi'a sa observá acést'a, si de aceea grabi sè adauga indata :

— Inse mai tardiu eu mi-am retrasu tóte desoperirile, si am declarat, că nu scíu si nu-mi aducu a minte de nimica.

— Dar acésta o facusi tardiu, candu deja prin marturirea dtale multi fure compromisi, ma unii si destituiti; atunce candu ai auditu, că fostulu comite supremu are sè se duca.

— Firesce, căci numai atunce am cutediatu sè spunu adeverulu. Se me credi, dar me si scíi din trecut, că nimene n'a fostu si nici nu este mai mare stimatoriu alu domnului Albinescu decátu mine! Inse sub fostulu comite supremu nu pré erá consultu a ni marturí acésta simpathia, căci ómenii cei atêrnatori toti eramu persecutati; ma de multe ori furemu siliti a vorbî in contra convingerii si animei nóstre, de cumva nu voiámu sè fimu urmariti cu o multime de secature.

— Destulu de reu! Omulu de omenia nu se póte teme de nimene. Déca cine-va si-implinesce oficiulu cu punctualitate, n'are sè pórté frica de nimene.

— Frumosu suna aceste vorbe! Dar in realitate nu se aplica tocmai asiá.

— Pentru că e mare numerulu celoru slabi.

— Se póte. Dar in sfirsítu toti suntemu ómeni, supusi multoru slabiciuni. Eu inca am resistatu multu timpu, dar in urma fui silitu a capitulá si a spune lucruri de acele pe cari nici eu nu le-am crediutu si de cari mi-pare fórte reu.

— Ce rusine!

— Asiá e. Si eu o portu cu atátu mai durerosu, cu câtu scíu că anim'a mea totu-de-una a apartinutu partidei nationale.

— Pana candu aceea n'a fostu persecutata.

— In internulu meu si dupa aceea i-am remasu devotatu.

— Ér prin faptele esterne ai conclucratu la ruinarea ei.

— Sè me credi, că nu! Eu n'am facutu nimica. Si de cumva dóra fara vointi'a mea totusi am gresitu ceva, éta me pociiescu. Inse scíu pe multi, cari au infiptu fara crutiare sagét'a in trupulu natiunii nóstre.

— Da, da.

— De esemplu Cimbrudanu, Bumbescu, Siesanu, Gabilescu si altii. Dar eu nu vreu sè stricu pe nimene. Nu e natur'a mea sè fiu denunciantu.

— Scíu, scíu.

— Pentru aceea dara nici nu voiú vini sè acusu pe nimene, de si acesti ómeni aru meritá, căci ei au seversitu cele mai mari pecate anti-nationale.

— Asiá e.

— Deosebitu Cimbrudanu! Ah! Omulu acest'a e unu monstru. De-ai cunósce viet'a si faptele lui ca mine, te-ai ingrozí de elu. Dar apoi Bumbescu! Acest'a ar fi gata sè venda totu ce este frumosu si santu. Dara Siesanu, care pe fatia e nationalistu, dar in ascunsu conspira cu dusmanii némului nostru. Si in sfirsitu Gabilescu . . .

— Dar baga de séma parinte, că ai disu, că nu vrei sè fii denunciante! Déca vei continuá asiá, voiú alunecá a crede, că numai pentru aceea ai vinitu la mine, că sè denunciezi pe acesti ómeni netreblici.

— Dómne apera si feresce! — dise santi'a sa confusiu peste mesura.

— Nici nu e trebuinciosu, — continuá Aureliu, — pentru că eu pe toti i cunoscú bine. Scíu ce pretiu are fia-care si ce a facutu?

Parintele protopopu se simti atinsu fórte neplacutu prin aceste, vorbe, căci aceste lu-faceau sè intielega că tóta nisuinti'a lui a fostu zedarnica. Cele dóue visite ale lui nu produsera nici unu resultatu bunu pentru elu.

— E bine, — incheiá santi'a sa, — de cumva dóra ti-am cautatu vr'o neplacere, fă bine si me iérta! Fii inse convinsu, că eu totu-de-una am fostu si voiú fi stimatoriulu dtale.

— Multiam, — respunse Aureliu rece.

Si dupa aceste santi'a sa se departá necasitu, că atátu oratori'a-i escelinte, câtu si diplomati'a-i inalta, de asta-data nu-i produsera nici unu cástigu.

Dar totusi nu desperá de totu. Credea, că ceea ce n'a pututu acuma, va sè póta mai tardiu. Si-propuse dara, că cu ori ce pretiu sè-si assigure favorulu lui Aureliu, carele prin Albinescu póte sè aiba inriurire mare a supra noului comite supremu, carele la rëndulu seu e favoritul ministriului, la care e in vacantia unu postu de consiliariu.

Intr'aceste se duse a casa, dar de visitele sale nu grai nimenui nici unu cuventu.

A trei'a di apoi Cimbrudanu, audíndu cele ce se petrecura in giuru de sine, gândi, că totusi va fi bine sè mérga la Pompilescu, sè se impace cu elu de timpuriu, cá sè se assigure de orice intemplantare neplacuta.

— Ce voru face ceialalti, nu me interesséza, — dise elu. Eu mi-cautu de tréba. Interessulu loru nu me privesce. Faca ce le place! Nu me anestecu in lucrurile loru. Nici nu le voiú grai o vorba, că me voiú duce.

Si dupa aceste se duse numai decátu la Aureliu,

spunendu-i ce mare nationalistu a fostu dinsulu totu-de-una, ce servitii mari a facutu causei nationale, câte persecutiuni a induratu pentru simtiemintele sale romanesci; că numai dinsulu a remasu Romanu adevăratu, in interiorulu seu, pe candu Bumbescu, Gabilescu, Siesanu etc. tradara caus'a nationala.

Aureliu lu-ascultă suridindu, si la despartirea sa i dise numai atât'a:

— Oh! eu te cunoscú fôrte bine.

Cimbrudanu socoti, că acésta e o lauda pentru elu, si nu observă — batjocur'a.

Elu sê departă multiamitu.

Bine, că se duse, căci acusi se intelniá cu Bumbescu, carele vini in urm'a lui, condusu totu de acele motive.

Dupa acést'a urmara ceialalti. Gabilescu, Negru, Punteanu, Recitianu etc. toti avura câte unu motivu, care i indemná a nu mai ascultá svatulu lui Plopescu-Nyárfay, ci a merge fia-care deosebitu, fara cá sê spuna celoralalti.

Fia-care cugetá, că a insielatu pe ceialalti. Sub impressiunea acestei convingeri totu insulu ridea de bucuria. Ori si care credea, că dinsulu e mai cu minte, între atâtia amici prosti.

Nu mai Siesanu nu se duse a cere grati'a lui Aureliu... De o parte elu se credea de totu nevinovatu; de alt'a demnitatea lui de „parinte alu patriei“ nu-i permitea a se dejosi pana la Pompilescu, carele erá si mai tineru decâtu elu.

Inse Siesanu, că toti ómenii mari, avea multi inimici. Gurele rele scósera prin comitatu niste vorbe misteriose. A nume se dicea, că dinsulu a incassatu inca mai de multu niste bani de la unele comune, si cá nici pana 'n diu'a de adi nu i-a versatu la locurile menite. Prin acésta dara nevinovat'a lui fu pusa in desbatere la ordinea dilei, si gurele necrutiatórie lu-têraira prin noroiulu cleveteloru.

Unii apoi mai diceau, că dinsulu a intrebuintatu banii aceia in folosulu seu, cá si-a cumperatu pe ei o multime de pamenturi si inca fôrte lesne.

Amicii lui inse raspundeau, că acést'a e o calumniá infama. E dreptu, diceau acestia, că dinsulu a incassatu de la comune sume frumoase pentru felu-rite scopuri si cá n'a respunsu acele la destinatiunea loru. Inse elu si in privinti'a acést'a a pornitu dintr' unu punctu de vedere mai innaltu alu economiei nationale.

Banii aceia trebuiau depusi in unele institute de creditu. Inse epoc'a aceea tocmai fu de totu nefavorabila acestoru institute. Multe din ele au si caditu impingându sute si mii de familie la sapa de lemn. Deci Siesanu cá unu omu ageru la minte, si cá unu nationalistu sinceru, care nu doresce decâtu innaintarea natiunii sale, indata a presimtitu pericolulu si n'a pututu sê depuna banii in locuri asiá nesigure, ci — spre garantia mai mare — i-a lasatu la sine. Va sê dica, faptulú acést'a alu lui nici decâtu nu merita acuzare nedrepta, ci lauda si recunoscintia, căci a asiguratú banii comuneloru.

E dreptu, că institutele acele n'au caditu, ma dóra nici nu se pré aflau periclitate; inse totusi aru fi pututu sê cada. Unu ochiu ageru vede inainte in departare. Si Siesanu a indeplinitu admirabilu acestu rolu.

Incátu privesce acuzarea, că dinsulu a cumperatu pamenturile sale fôrte lesne, pe unu pretiu baga-

telu, si a nume de la bietii Romani candu dinsulu in calitate de advocatu le licitá mosiile: éta ce diceau amicii lui.

Siesanu si in privinti'a acést'a a indeplinitu unu actu nationalu de mare importantia, căci cumperandu dinsulu acele mosii, le-a mantuitu de man'a jidoviloru si astu-felu averea a remasu totu proprietate romana.

Ér ceea ce privesce vorb'a, că Siesanu a pusú licitatiunile totu-de-una pe sambeta, cá jidovii a nume sê nu póta vini, ci sê le cumpere elu, dupa afirmatiunea amiciiloru sei, inca nu erá decâtu o calumniá fara nici unu temeiú.

Din tóte aceste se vede dara, că Siesanu in privinti'a moralitatii, erá unu omu curatu cá aurulu, si ar fi celu mai mare pecatu a intunecá chiar cu o singura trasura de condeiu caracterulu lui.

Cu atâtu mai mare trebuie sê ni fia dara mirarea, că intr'una din dile si dinsulu merse la Pompilescu.

Pentru ce s'a dusu la elu? Pan'acuma nu umblá acolo! Ce avea sê vorbésca cu dinsulu acuma, pe candu mai de multu nici nu-lu salutá?

Respunsulu ni se dá prin exclamatiunea ce a scosu Aureliu dupa ce Siesanu esi din odaia lui:

— Éta si celu de pe urma! Va sê dica si acést'a a vinitu sê-mi lingusiésca. Asiá dara si dinsulu e mangitu! Poltroni ce sunteti, cari ve întórceti dupa cum sufla ventulu politiceii si ve vindeti totu-de-una celui de la putere, lasa cá ve jocu eu acusi!

VII.

Noulu comite supremu.

In septemanile din urma se facura mari stramutári in resiedinti'a comitatului.

Contele Szunyogváry, fostulu comite supremu, destituitu „la propri'a sa cerere“, nu mai siedea acolo. Elu numai decâtu predete oficiulu vice-comitelui si dimpreupa cu famili'a sa se mutá la o mosia a lui, care zacea tocmai la marginea comitatului, căci dorinti'a lui erá d'a traí cátu mai departe de sgomotulu vietii publice.

In loculu lui apoi intrá nou-numitulú capu alu comitatului. Acést'a fu primitu cu pompa mare, cu banderiu, stéguri, o multime de trasure si mai multe cuventári.

Publiculu din comitatu se asteptá la o serbare mare, la o instalatiune pompósa, la care sê se póta mancá si bé multu si unde oratorii comitatului sê póta esclá cu niste vorbiri in florilate. Parintele protopopu Plopescu-Nyárfay se si pregati cu unu „toastu improvisatu.“

Éra tinerimea comitatului facea planuri de unu balu splendidu in onórea noului comite supremu, unde apoi toti sê-si petréca bine pana deminét'i'a.

Inse toti se insielara.

Noulu comite supremu in o privintia se deosebiá multu de antecessorulu seu.

Acel'a adeca iubiá tare petrekerile sgomotóse, banchetele pompóse, unde pe spelele tierii patriotii cei mari se ospetau si dedeau espressione simtiemintelorú lorú patriotice, indemnati prin desiertarea butelielorú cu vinu de Champagne.

Acést'a inse, barbatu alu seriositatii, uriá din totu sufletulu ori ce fanfaronada; nu-i placeau ceremoniile pompóse, nici bancheturile luxurióse; i erá

gróza de ori ce cuventare góla si iubiá numai faptele. Elu ducea o viétiá retrasa, si nu-i placea déca erá silitu a o intrerumpe.

Acel'a erá omulu politiceii innalte, caruia i placea sè facea intrige politice, a tiné tóte firele in mana, spre a le incurcá si descurecá dupa placu; acest'a inse, lasandu altora acelu terenu, gândi cá chiamarea lui este mai multu a se ingrigi d'o buna administratiune in comitatulu concediutu conducerei sale.

Acel'a erá unu conducatoriu politicu, ér acest'a primulu diregatoriu alu comitatului seu . . .

Asiá dara dinsulu nici nu tiné o instalatiune mare. Dede unu prandiu, la care invitá pe unii amici intimi ai sei. Apoi de alta-data invitá pe altii. Si astu-felu pe róndu tóte notabilitátele comitatului prandira la mész'a lui. Elu ospetá pe toti, inse nu de odata, cá sè evite sgomotulu indatinatu.

Dar acést'a nu placu corifeiloru din comitatu. Toti diceau, cá asiá scandalu nu s'a petrecutu inca in comitatulu loru. Instalarea celoru-lalti comiti supremi durá câte o septemana. Atunce toti aveau ocaziune a dá espressiune simtieminteloru loru patriotice. Ér acuma par cá s'a pusu pumnulu in gura la toti, nimenne nu putu dica nici macaru unu toastu.

Dieu mare plansóre!

Dar apoi junimea se superá si mai multu, cáci anunciandu-se noului capu alu comitatului, cá in onórea lui se proiectéza tinerea unui balu publicu, acel'a a rugatu pe toti sè-i deie pace, sè nu-i faca parade de acele, ci sè-lu lase a dormi, cáci dinsulu are datin'a sè se culce de timpuriu . . .

— Acést'a nu e omu! Acést'a e unu canibalu!
— strigá junimea de ambele sexe.

Si balulu nu se tiné.

Dar elu nu erá unu canibalu. Nu! Ci numai omu nensuratu. Éta totu!

Se si superara apoi toti barbatii si mai alesu tóte damele din comitatu, cá pentru ce li-a datu guvernulu unu comite supremu, carele nici muiere nu are? Barbatii diceau, cá dispositiunea acést'a nu dovedesce nici unu tactu politicu, — éra damele spuneau, cá dieu guvernulu ar fi pututu sè fia si mai galantu.

Audi acolo! A tramite intr'unu comitatu unu comite supremu nensuratu. Unu omu retrasu, caruia nu-i placu nici tractele, nici balurile. Unu eremitu, carele nici nu dá de aceste, nici nu ia parte in ele.

Grozavu!

Guvernulu ar trebui sè scia, cá comitele supremu trebue sè scia nu numai a conduce comitatulu, dar sè si mance cu toti flamandii, sè beie cu toastantii si sè dantieze cu tóte damele.

Noulu comite supremu nu corespundea de felu asteptárilor. De aceea nemultiamirea fu generala.

Elu audiea tóte aceste, inse nu-i pasá multu de ele. Si-impliniá oficiulu cu punctualitate. Lasá pe altii sè beie toasturi cu patriotii mari si sè jóce cu damele . . .

Dar pe diregatori i siliá cu totu adinsulu sè luce, sè fia tóte in ordine, órele oficiale sè se tina si banii sè se administreze fidelu.

La o septemana dupa intrarea sa in oficiu, numai decátu anunciá cá va tiné o visitatiune in cass'a orfanala.

Acést'a produse frica nespusa in unii diregatori. Fostulu comite supremu nici odata nu visitá cass'a, Ei traiau dara lumea alba, cáci nimenne nu-i controllá.

Intre toti inse cea mai mare spaima cuprinse pe vice-comitele. Elu a luat de acolo mai mare sumu, aprópe la dóue-dieci de mii de florini. Déca pana la visitare nu va suplini acést'a sumu, comitele supremu lu-va suspendá numai decátu.

Ce rusine!

Dar a suplini nu erá asiá usioru, cáci sum'a fu mare, si timpulu lipseá cu deseversire . . .

Visit'a comitelui supremu fu anunciata pe diu'a urmatoria!

Deci trebuiá sè se ajutore in pripa, numai decátu. Mane erá tardiu!

Dar de unde sè capete atátia bani? Cine sè-i póta imprumutá acea sumu mare?

Socrulu seu? In adevéru, pentru prima-óra si Pista gândi numai decátu la socrulu seu, ceea ce pan'acuma n'a facutu, cáci ambitiunea nici odata nu l'a iertatu. Inse acel'a nu erá de fatia. Elu locuia departe. Nu erá cu putintia a merge si a vini de acolo pana deminétia. Apoi cine scie, déca avea si dinsulu atátia bani gata? Nimene nu tine o sumu asiá mare la sine, ci o asiédia unde-va spre fructificare.

Deci nu putea sè céra decátu de la cine-va din locu. Dar in locu nimenne n'avea atátia bani disponibili, afara de Lewy Rosenstein.

Inse chiar déca si avea cine-va la dispositiune unu capitalu atátu de considerabilu, Pista, cá omu cu védia mare in comitatu, nu putea sè se compromita cerendu bani in imprunutu de la acel'a, cáci astu-felu numai decátu ar fi esitu vorb'a prin comitatu, cá dinsulu se afla in cercumstantie materiale nefavabile, ceea ce erá egalu cu total'a sa ruinare.

Asemene afaceri nu se potu incheia cu crestini, ci numai cu jidovii, cáci acestia sciu sè pastreze secretulu.

Elu dara merse numai decátu la Lewy Rosenstein. Erá séra. In intunerecu nu-lu vediu nimenne candu intrá.

Lewy sciea, cá de siguru éra si trebuiescu bani, cáci de alta-data nu viniá la elu. De asta-data inse erá decisu a nu-i mai dá nici unu cruceriu. Bucuri'a lui, cá a scapatu si de celelalte politie, necum sè mai faca altele nóue.

Pista se uitá in giuru de sine, spre a se convinge, déca nu-lu aude cine-va. Si dupa ce vediu, cá in odaia nu este nimenne afara de ei doi, dise:

— Iubite Lewy, am vinitu la dta, cáci am unu lucru grabnicu.

— Sciu, ai trebuintia de parale.

— Da, iubite!

— „Iubite“ acuma candu ceri, si „nerusinatule“ atunce candu vine terminulu sè platesci.

— Lewy, nu te superá. Scii cá natur'a omului are multe slabiciuni.

— Slabiciunea dtale e cá nu-ti place sè platesci.

— Candu nu potu, iubite Lewy. Numai atunce. Dar candu am platescu bucurosu. Si eu voiu avé in curendu.

— Dieu bine va fi, pentru cá acuma n'ai nimica.

La acést'a impertinentia lui Pista i-ar fi placutu sè traga o palma jidovului, cáci totu sangele i sará in fatia — de mania. Dar se stapani, vediendu, cá in momentulu acést'a nu-si va folosí nimica prin iritatiunea sa, ma inca si-va stricá, de óra-ce atunce Lewy nu-i va imprumutá nici unu cruceriu, si prin urmare mane va fi prostituitu.

(Va urmá.)

S A L O N U

Calindarul septemanei.

Duminică 10-a după Rusalii. Evang. Mateiu Cap. 17 st. 14—21.

Dumin.	1 13 Pooe. sf. Cruci și s. 7 Macavei.
Luni	2 14 Aducerea reliquiei. sf. arch. Ștefan. ☉
Marti	3 15 Cuv. Par. Isachie Dalmatu și Faust.
Mercuri	4 16 S. S. 7 coconi din Efes
Joi	5 17 Sf. Mart. Eusigniu.
Vineri	6 18 (+) Schimbarea Domnului.
Samb.	7 19 Sf. Ierom. Dometiu.

Societatea „Arborosa.“

Cernauti intr'a 23 iuliu 1876.

Pré stimatè dle Redactore!

Sunt două-dieci de ani, de nu mai multu, de candu junimea romana academica se constituie in societati ori corporatiuni. In timpul a acest'a seurtu anu vediu de ivindu-se la cele mai multe universitati ale Europei societati romane, infiintate de studinti romani, cari studiau la acele universitati. Cu infiintarea societati academice romane „Arborosa“ la universitatea din Cernauti s'au datu impulsu societatiilor romane, prin initiativa societati acestia, a intrat intre una alta in corespundintie intime au „cartelaria“, ce asi e de generala la societatile academice ale altora natii.

Ni luam libertate, de a scrie pasagiile cele mai marcante din corespundintiele aceste castra societatea „Arborosa“ din Cernauti, de a areta caracterulu academice romanu alu societatiilor acestora in timpul de asta-di, se intelege catu a permisu inca izolarea academica a societatiilor romane academice, de a trata cu una alta si cari s'au pusu pe terenulu tratarii cu societatea academica „Arborosa.“

„Societatea „Uniunea Romana“ din Paris („Union Roumaine“): nr. 241 :

„Acuma mai multu decatu totu-de-una Romanii din tote partile au trebuintia de unire, de a cugeta si simti in acel'a-si modu. Dulcea Bucovina nu va fi scersa nici odata din inimile nostre. Pentru ori ce cestiune de interesu pentru natie, pentru Romani, pentru libertate, ne veti vede alaturea de dvostre luptandu cu acel'a-si focu, cu acele-si simtiente. Societatea nostra se declara gata a intrat in corespundintie cu a dvostre si a lupta pecatu i va sta cu putintia pe campulu activitatii nationale.“ George Bursau, Paris, 4 martiu 1876, 40 Rue Gay-Lussac.“

„Societatea „Clubulu studintiloru universitatii din Iasi“ : nr. 35 :

„Catu privesece corespundintiele, ce dorimu a purta, credu bine a urma ca si cu societatea din Viena, informandu ne reciproc prin adrese oficiale de activitatea societatiiloru si alte fapte importante, precum si alte informatiuni si consultari prin scrisori confidentiale si amicale intre presiedinti, spre a stabili astu-felu o legatura indisolubila.“ Mihalcea, pres. Eugeniu Lupu, secr.“

„Societatea studintiloru Romani din München „Unirea“ :

„Vieta este o lupta“, si de aceea pentru a da

semne de vieta si a ave dreptulu de a trai, trebuie se ne luptamu si se nu ne lasamu nici candu a fi cuprinsi de indoicla despre vitoriulu, ce ne ascapta, ci se ne facemu datori'a fia-care in parte si cu totii impreuna in marginile puteriloru nostre si a impregiurariiloru, in care traimu. Ne umplamu cu bucuria, vedindu ca fratii nostri din Bucovina nu se voru lasa mai pe josu de impregiurari si ca voru lucra din tote puterile la inradecinarea si propasirea simtientulu, care trebuie se arda in peptulu fia-carui Romanu.“ Ionu Mares pres. F. D. Xenopolu, secr.“

„Societatea academica „Romani'a Juna“ din Viena“ : nr. 65 :

„Comitetulu „Romaniei June“ credea intimpinat infiintarea societati „Arborosa“ cu atatu mai multa caldura si cu atatu mai mare bucuria, cu catu vede in existinta societati „Arborosa“ fructulu semintiei transplantate din „Romani'a Juna“ (?). Dorimu din inima succesu, ca cu totii „intruniti in cugetu si in simtiri“ se contribuimu intru realizarea aspiratiuniloru comune. Cu placere vi comunicamu deci, ca societatea e gat'a a intrat in corespundintia si credemu calea cea mai potrivita a fi atatu prin harthii ale comitetelor quasi oficiose, catu si prin epistole intime intre presiedinti.“ Fagarasiu, pres. Teofilu Ratiu, secr.“

„Societatea „Inocentiu-Miculu-Cleimiana“ din Blasiu“ : nr. 8 :

„Acestea disc. alumnii seminariali de la iubina Ternaveloru trimitu salutarile loru colegiale juniloru veneratori ai memoriei lui Arone Pumnulu si speranti'a vitoriulu Bucovinei, acestu cotunu pretiosu din frumosulu pamentu alu lui Stefanu celu Mare.“ Ioanu P. Campinenu, pres., Petru Bucuru, not. coresp.“

„Societatea „Alexi-Sincuiana“ din Gherla“ : nr. 12 :

„Traiesca jun'a sentinel'a a Bucovinei! Ce a pututu se ascepte ori care romanu de la tinerii universitari de la Cernauti, de catu ca petrinsi de fal'a si demnitatea nationala, se se grupeze sub flamur'a „Unirii“ si se se lupte cu unu cugetu si cu o inima in contra intunereculu molipsitoriu, ce se potea ascepta de catu infiintarea „Arborosei“, care se redescepte suvenirea veciei si dulcei nostre provincie Bucovina?! Scopulu dvostre e sublimu si maretiu! Acel'a este si alu nostru!“ Sohor'a, pres. Andreiu Centea, not. coresp.

D. Ol.

B o m b o n e.

Domnulu : Cati metri de postavu mi-voru trebui pentru vestmentulu meu.

Croitoriulu : Patru.

Domnulu : Curiosu! Croitoriulu meu de pan' acuma n'avea trebuintia decatu de trei metrii.

Croitoriulu : Lucru forte naturalu, de ora ce pruncii lui sunt cu trei ani mai mici decatu ai mei.

Professorulu : (desteptandu-se noptea) Este aice ore-cine prin odaia?

Talhariulu : Nu este nimene!

Professorulu : Curiosu! Si mie totusi mi-a parutu, cá si candu cine-va ar fi umblatu p'alice. (Se 'ntorce catra parete si dorme mai departe.)

*

Invictatoriulu : Stefane, én spune-mi, pentru ce n'a taiatu Avram grumadiulu lui Isacu, dupa ce si sabi'a si-a aredicatu spre elu.

Stefanu : (fiulu unui macelariu) Pentru cá dóra inca n'a fostu destulu de grasu.

CE E NOU?

Principele Carolu, prin cuventările sale pronunciate la esamenele unoru scóle din Bucuresci, si-a atrasu recunoscinti'a tuturor Romaniloru. Barbatii nostri, cari se interesséza de inaintare in cultura a natiunii, s'au ocupatu cu tóta seriozitatea de sublimele idei professate de capulu tierii romane, relative la desvoltarea culturai nationale. Pe acestu terenu Domnitoriulu va avé spriginulu tuturor Romaniloru. — Dreptu recunoscinti'a din partea nóstra publicámu in nrulu presinte portretulu seu, urandu-i succesu pe calea indicata!

Principele de coróna Rudolfu ce e dreptu, la 21 l. c. va fi de optu-spre-diece ani, inse — precum impartiescudu diuarele oficióse — nu se va declará majorenu, cáci deja este acé'la, de óra-ce regulamentulu casei domitóriie austriace acórdá acestu dreptu inca in etate de 16 ani. Va sè dica, nici solenitátile amintite in nr. trecutú nu se voru face.

La Lugosiu, cu ocasiunea adunării generale a Societátii pentru fondu de teatru romanu, precum aflámu se va tiné si unu balu in folosulu fondului teatralu. Zelós'a nóstra inteliginti'a din Lugosiu lucra din resputeri, cá adunarea sè fia déma de renumele unui pullicu romanescu atátu de inteligentu, cá si acé'la de acolo.

Evenimentulu mare in Bucuresci este punerea in acusatíone a fostulu ministeriu. Diuarele de acolo sunt pline cu acte, cari ingreunéza pe fostii ministrii. Despre decursulu processulu vomu insciinti'a pe cetitórii nostri.

Milanu Liubobratici, carele pan'acuma a fostu internatu in Lintz, a recursu la imperatulu sè-lu ierte a se stramutá in altu orasiu, cáci aerulu de acolo nu-i priiesce. Imperatulu l'a internatu apoi la Gratz.

Imperatulu Vilelmu in a 13-a séu 14-a l. c. va sosí la Ischl, spre a face visita reginei Elisabeta. Regele va merge acolo in 11 l. c.

O crima spaimentátore. Diuarele francese ne naréza urmatóri'a crima oribila comisa in oas'a Fariana (Regenti'a Tunis) in apropiare de fruntári'a Franciei. Unu arabu, numitu Ahmed-Bou-Merzan, apartinendu uneia din cele mai bune familii din Fez, iubiá de mai multu timpu pe cea mai mica din fiecele judecatorulu din Feriana, si o ceruse in casatori'a tatalui ei care si dase consimtiementulu seu. In diu'a fixata pentru ceremonia, Bou-Merzan, care se dusesse cu mare pompa la Feraian insotitu de unu numeru óre-care din amicii si din servitórii sei, vediu refuzandu-i-se intrarea in cas'a judelui din Feriana, care i notificá de a nu mai comptá pe man'a tinerii Merjem. Furiosu pentru nimicirea proiecteloru sale, Bou-Merzan luá pe amicii sei, strabatú in casa omóri pe

toti cari se opuneau trecerii sale, rapi pe tiner'a Merjem si fugi cu ea spre Sudu. Guvernoriulu provinciei, informatu de aceste fapte, tramise o trupa de 600 cavaleri spre a-lu prinde. Numerulu victimeloru se ridica la 32. Se presupune, cá Bou-Merzan a fugitu la Naftar, langa Chott-el-Dyer. (Telegr.)

O femeia tinera leuda, din Nouilly in Francia, dupa trei dile de bóla, se constatá de medici cá e mórtá; declaratiunea oficiarulu stării civile se facuse si ór'a de ingropare se apropiá. Dupa 12 óre inse femeia se descépta. Mare bucuria pe barbatu si pe tóte rudele; dar vai! serman'a femeia nu si-a pututu veni in simtiri de cátu pentr'unu momentu. Ea aude totu ce se vorbesce, intielege, dar numai ochii mai vorbescu inca. Toti ai casei se stringu langa ea, medicii recurgu la tóte mijlócele cunoscute pentru a combate reulu; dar totulu e insedar. Dupa trei óre mortale de sperantia, nefericit'a inchise ér ochii si de asta-data pentru totu-de-una. (Rom.)

Scirile din urma de pe campulu de resbelu spunu, ca turcii au reportatu victoria deplina a supra sèrbiloru. In Serbi'a domnesce frica panice; déca trupeloru sèrbesci nu li va succede a se concentrá de cu bunu timpu pentru de a combate ofensiv'a turcésca, — musulmanii au se intre in Kragujevatz si Belgradu, de unde voru avé se dietedie punctele de capitulatiune. Serbi'a se vede a fi parasita de tóte puterile mari, pana si de Russi'a, — carea nici pana acuma nu voiesce, precum se afirma, a intreveni in favorulu Serbiei. „Vae victis!“ se va adeveri si cu acésta ocasiune, precum s'au adeveritu de nenumerate ori in istori'a popóreloru. — Noulu cabinetu romanu, in program'a sa presentata camereloru, promite deplina neutralitate, respectarea constitutiunei, regularea financielloru prin economii in tóte resortele. — Greci'a inca remane neutrale.

Societati si institute.

Societatea pentru fondu de teatru romanu. Cassariulu comitetulu a primitu dilele trecute: de la dlu Ioanu Bartolomeiu secretariu consist. in Caransebesiu 6 fl., cá taxa de membru pe anulu 1874, de la Iosifu Vulcanu 35 fl., cá interesse dupa capitululu subscrisu, — si pentru cupónele obligatiuniloru de statu 29 fl. 13 cr. De la adunarea generala din Resitia fondulu a crescutu cá nici intr'unu anu pan'acuma. Facemu atenti pe restantieri, sè-si refuiesca dator'i'a in lun'a acést'a, cáci la din contra se va raportá despre ei adunării generale din Lugosiu.

Industria si comerciu.

Conservarea carnei prin frigu. Si-aducu aminte lectorii ca nu este multu timpu de candu s'a construitu in Franci'a unu a-nume vaporu pentru a transportá carnea próspeta din America in Europa, pastrandu-o intr'o temperatura rece. Nici n'a sositu acelu vasu si éta cá pres'a sciintifica ne anuntia, cá unu chimistu polonesu de origine, d. Savicevosk, traindu in Ungaria, ar fi descoperitu o metoda nóua pentru pastrarea carnei, basata pe actiunea ce are frigulu asupra materieloru organice. Fia-care scie, cá unu frigu mare are asupra materieloru organice, asupra carni de esemplu, aceasi actiune cá si caldur'a; mereu rulu solidificatu prin frigu produce asupra aceluia care lu-atinge cu man'a aceea si impresiune ca arsur'a. O bucata de carne espusa cátu-va timpu la unu geru mare ajunge intr'o stare cá cum ar fi fostu ferta. Fia-

care dintre noi a observatu, că carnea inghiatiata pare că ar fi putreda; acesta o efectulu gerului asupra materiei organice. D. Savicevoski, cercetandu diferitele metode întrebuintiate pentru pastrarea carni, a încercatu o metoda noua, care consiste in a espune carnea prospeta la o temperatura de 33 grade Fahrenheit supt zero. Cu modulu acest'a carnea este férta prin frigu si 'n starea acést'a o pune in nesce cutii de cositoru inchise ermeticu. Chimistulu polonu a dobanditu rezultate fórte multiamitóre. In adevéru, elu a constatatu că scotiendu din cutii carnea pastrata timpu îndelungatu in asemenea cutii, acésta carne avea aspectulu si mirosulu carni prospete. Carnea este mai de totu férta si pentru a fi buna la mancare are trebuintia d'a mai fi férta séu fripta fórte putinu. Guvernulu germanu, dorindu a se folosi de acésta inventiune, — a si numitu o comisiune pentru a face esperimente asupra acesteí metode de conservatiune a carni; dóue corabii din marin'a germana, gata de plecare pentru o caletoria de circumvigatiune, au fostu aprovisionate cu carne preparata dupa metoda d-lui Savicevoski. In Ungaria s'a si fundatu o fabrica pentru a exploata acésta noua metoda. P. S. Aurelianu.

Masina de lumina. Acésta masina, care nu cere pentru mersulu seu de câtu forti'a unui calu si nu tine de câtu jumetate loculu unei masini de cusutu, arunca o lumina de o intensitate de 800 luminári; esista modele de o mie, diece mii, 15 mii luminári. — Ceea ce e mai miraculosu e că lumin'a sa nu costa de câtu 5 bani pe óra. Acésta masina, instalata cu titlulu de încercare într'unu atelieru, a permisu personalulu sè lucreze cá din'a 'n amédia mare, si acésta fara cea mai mica ostenéla pentru ochi, circumstantia care cu deosebire a impresionatu multu pe asistenti. Inventatorulu este dlu Lambotte. Nici o indoiéla, că industria o sè se grabéscu a adoptá acestu sistem de luminatu, care, cu tóte cualitátile sale, îndepartéza si ori-ce periculu de incendiú. (Voc. Cov.)

E c o n o m i a.

Unu pesce singularu. Cetimu in „Romanulu“: Unu diuaru francesu relatéza urmatóriele observatiuni fórte curióse a supra unei specii de pesce numitu „Chromis Paterfamilias“, care traiesce in apele lacului Tiberiada din Palestina. Acestu pesce si-cresce pui in gura, de unde i s'a datu si numele ce pórtu. Indata ce femeí'a depune óuele, barbatulu se apropia si le sórbe cu gur'a, si-apoi d'ací le trece in urechi, unde se oprescu si impuiéza. Numerulu óueloru se urca câte odata la 200; prin urmare si numerulu puiloru este mai totu atât'a. Indata ce inviéza, ei nu parasescu acestu locu, ci stau pana se marescu, gramaditi unulu peste altulu cum sunt semintiele într'o rodia. Paterfamilias inse se simte fórte jenatu, in câtu stá cu gur'a cascata, ne mai putendu s'apropie falca de falca si obrazii i sunt fórte inflati. Mititeii au atunci unu aspectu din cele mai ciudate: toti stau cu capetele îndreptate spre cavitata gurei tatalui spre a sorbi ap'a ce acest'a inghite pentru elu si pentru dinsi. In faci'a acestoru observári se nasce întrebarea: cum mananca acestu pesce, si cum de nu-si mananca progenitur'a? Éca ceea ce unu invetiatu, D. Lortet, observa de timpu îndelungatu si inca n'a pututu sè-si

dea séma. D-sea a pututu constatá inse, că cu câtu pui se marescu, cu atâtu se 'npucinéza in ciudatulu loru cuibu, unde unii se pare că remanu câte unu anu, standu totu gramaditi. Ómenii de sciintia continua a cercetá si descoperí misterele acestui ciudatu felu de procreatiune.

Ma i n o u.

Ministeriulu din Bucuresei alu lui Manolachi Costachi Epureanu a dimissionatu. Cabinetulu s'a formatu asiá: Ionu Brateanu presiedinte si finace, Ionescu esterne, Dumitru Sturdza lucrári publice, Statescu justitia, Vernescu, Slaniceanu si-pastrara portfoiurile lor.

Ghicitura numerica

de P. P. Manu.

24. 2. 4. Far' de elu nimicu
n'ar fi,
Ci tóte s'aru nimici,
23. 10. 18. 14. 23. 5. Candu Isusu s'a 'n-
mormentatu,
La capu elu a fostu le-
gatu,
13. 6. 1. 9. 17. 21. 13. 20. 10. Cariu asta o iubescu,
Ei pe eli se nimicescu,
3. 22. 25. 7. 16. 12. Se audu din negrii nori
Si te umplu de fiori,
8. 17. 11. 2. Corpu cerescu stralu-
citoriu,
De crestini persecu-
toriu,
1—26. Astia lucrandu ne'nce-
tatu-
Pe noi ei ne-au redi-
catu,
Din umbra, din le-
targia,
La lumina la tredia,
Pentru aceea le stri-
gamu,
Si din animi le urámu.

Post'a Redactianii.

Dlu V. R. B. in Bistritia. Nu te-ai rentorsu inca? Mai ada-ti a minte si de noi! Nu e gata novel'a de multu promita?

Dnei A. P. Tocmai asiá amu gânditu si noi. Ni pare bine, că v'amn cautatu placere.

Dsiórei E. P. Acusi la érna éراسi mai adese ori. Aeuma multi sunt dusi la bái si au ocupatiuni cu economía.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu: IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1876. Calea tierii nr. 39.